

YHTEISKUNTAOPIN TIIVISTELMÄT LUVUT 3.1 - 3.3

3.1 LASTEN OIKEUDET JA VELVOLLISUUDET

Alle 18-vuotias on Suomen lain mukaan lapsi. Lastenoikeuksien sopimuksen mukaan lapsella on oikeus turvallisuuteen, elatukseen ja koulutukseen. Lasta ei saa syrjiä ja lapsen mielipide pitää ottaa huomioon.

Kun lapsi syntyy Suomessa, hän saa henkilötunnuksen. Siitä näkyy syntymäaika ja lapsen biologinen sukupuoli.

Oppivelvollisuus koskee Suomessa 7-18-vuotiaita. 12-vuotiaalta lapselta kysytään mielipidettä häntä koskevissa asioissa. 15-vuotiaana alkaa rikosoikeudellinen vastuu eli rikoksesta joutuu vastaamaan oikeudessa. Täysi-ikäisenä (18 v.) ihmisestä tulee oikeustoimikelpoinen eli hän voi vastata itse omasta elatuksestaan ja tehdä päteviä sopimuksia. Hän voi ajaa ajokortin ja mennä naimisiin.

3.2 PERHEET JA PERHEOIKEUS

Yhdessä asuvat ihmiset muodostavat perheen. Suomessa on nykyään monia erilaisia perhemuotoja.

Avoliitto muodostuu, kun pariskunta muuttaa yhteen asumaan. Mitään virallista sopimusta ei tarvita. Avoliitossa ei ole avioikeutta toisen omaisuuteen. Avoliitossa isän pitää vahvistaa isyytensä. Avopuolisot perivät toisensa testamentilla. Avoliitosta erotaan yhteisellä sopimuksella ilman viranomaisia.

Avioliitto solmitaan virallisesti kirkossa tai maistraatissa. Puolisot saavat avioikeuden toisen omaisuuteen. Avioerossa omaisuus menee puoliksi, jos ei ole aviehtosopimusta. Aviopuoliso on automaattisesti lapsen isä. Avioeroa pitää hakea käräjäoikeudesta ja siinä on 6 kuukauden harkinta-aika. Aviopuolisot perivät toisensa automaattisesti.

3.3 KUN ELÄMÄ PÄÄTTYY

Suomessa odotettavissa oleva elinikä on noin 82 vuotta. Lähiomaisten pitää järjestää perunkirjoitus kuoleman jälkeen. Perukirjassa kerrotaan vainajan omaisuus, velat ja perillisten perintöosuudet.

Aviopuoliso ja lapset (=rintaperilliset) perivät ilman testamenttia. Ystävät ja järjestöt perivät vain testamentilla.

Esim. 100 000 € perintö ilman testamenttia -> aviopuoliso 50 000 € ja lapset 50 000 €.

Testamentti: Haluan jättää 50 000 € Marttayhdistykselle. -> aviopuoliso 50 000 €, lapset 25 000 € (lakiosa) ja Marttayhdistys 25 000 €.

Testamentti on asiakirja, jolla voi vaikuttaa perintönsä jakamiseen. Siinä täytyy olla päivämäärä ja kaksi esteetöntä todistajaa.